

TIDINGE VAN DIE GOUDE

Mededelingenblad Oudheidkundige Kring "Die Goude"
Jaargang 1, nr. 2 september 1983.
Redactie: mevr. H.A. van Dolder-de Wit, M. van
Hoogstraten, Ing. A.J.M. Houdijk, M.G.C.J. de Jong
Redactie-adres: Lage Gouwe 20-22, 2801 LG GOUDA.

Penningmeester "Die Goude": G.C. van Vliet. Gironr. 397093.

GOUDSE STADSPOORTEN AFGEBROKEN

Eén enkele straatnaam herinnert er nog aan dat Gouda ooit uitgebreide stadsvesten bezat. Een aanwijzing vormt de naam Vrouvestesteeg. Voorts leeft de naam Korte- of Kleine Vest nog bij de ouderen onder ons.

En dat de Korte Dwarsstraat vroeger Vuilevestesteeg heette, weten weinigen meer. Allemaal namen, die aan de tijd van vóór 1812 herinneren. Eerst in de vorige eeuw verdwenen de vestingsteden in Holland en de andere provincies. Nederland was in 1812 een eenheidsstaat geworden, waarin de belangen van de vroegere stadspoorters gezamenlijk verdedigd werden. Niet meer dus de belangen van steden tegen andere steden - zoals in vroeger eeuwen.

Omstreeks 1350 kwam, zoals dat heette, de tweede uitleg van de stad, en zullen de singels gegraven zijn. Met tal van waltorens en poorten was Gouda geworden tot een "stede Veste". Dit tot groot verdriet van de agrarische bevolking van Bloemendaal en Randenburg (Waddinxveen), die hun directe waterverbinding met de IJssel zagen verbroken. Vandaar hun verzoek aan hertog Jan van Henegouwen, Heer van Beaumont, "enen waterganck" te mogen graven langs Bloemendaal en door het land van Stein naar de IJssel. Omdat deze brief geda-teerd was 1351, weten we dus dat de omwalling vóór dit jaar moet zijn gerealiseerd (1).

Stadspoorten werden gebouwd en soms verplaatst herbouwd en gerestaureerd. In de 18e eeuw waren er al waltorens afgebroken, maar op 26 maart 1802 werd aan de municipaliteit (gemeenteraad) de vraag voorgelegd of men in plaats van dure reparatie van stadsmuren deze maar geheel mocht afbreken. Dat deed men toen nog niet.

Op 12 maart 1822 kwam in het Kamerboek deze kwestie opnieuw aan de orde - ook nu niet met een onmiddellijk besluit.

Wel zeven jaar later. Want op 30 november 1829 deelde de burgemeester mee dat de bomen en de stadsmuur nabij de Punt bij verkoop een bedrag van f 1.639,90 hadden opgebracht.

De ware sloopwoede was inmiddels in den lande epidemisch geworden. Overal werden stadsmuren geslecht en poorten afgebroken. In het Provinciaal Blad no. 88 van 1845 verscheen een resolutie van Provinciale Staten, waarbij werd medegedeeld, dat het "de begeerte des Konings was, om stadspoorten zo mogelijk te behouden".

Op 14 februari 1843 vinden we genotuleerd: "Door den heer Burgemeester wordt ter kennis gegeven dat bij Zijn Ed. in bedenking is gekomen de stadspoorten, die gemist kunnen worden, te doen amoveren - daardoor de avenu'en van de stad merkbaar te verfraaijen. Dat Zijn Ed. dientengevolge daarover met de stadsbouwmeester heeft geconfereerd en door denzelfden een begroting van het werk heeft doen opmaken.

Blijkens dewelke de opbrengst van de stadspoorten voldoende zoude zijn om de nodige veranderingen aan de stads-avenu'en, de modernisering van de alsdan op zich zelve zullende staande kleine stadsvolmolen en het daarstellen van een beter geschikte gevangenis dan op de Tiendewegspoort te bekostigen. En dat na het daarstellen van dit alles er nog een batig saldo van ongeveer f 900,- zoude overblijven. Geven Zijn Ed. in consideratie om daartoe te worden geauthoriseerd".

Blijkbaar was de raad het hiermede niet eens. Want op 17 juli 1843 lezen we dat door de burgemeester deze zaak opnieuw in overweging is gebracht.

Nu ging echter de raad accoord en werden de Potterspoort en de Kleiwegspoort in slopershanden overgeleverd.

(Wordt vervolgd)

Dr. J.G.W.F. Bik

(1: archief Bloemendaal no. 137)

Dr. J.G.W.F. Bik: "Er woedde een ware epidemie van sloopzucht..".